Digitaliseret af | Digitised by

DET KGL. BIBLIOTEK
Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):	Søiberg, Harry.
Titel | Title:	Syg Slægt : Drama i 3 Akter.
Udgivet år og sted | Publication time and place:	København : Holger Ferlov's Forlag, 1904
Fysiske størrelse | Physical extent:	69 s.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

H. Søiberg.

Syg Slægt.

1904.

55, -215.

DET KONGELIGE BIBLIOTEK

130023095050

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

HARRY SØIBERG

SYG SLÆGT

DRAMA I TRE AKTER

KØBENHAVN
HOLGER FERLOV'S FORLAG
1904

SYG SLÆGT

„Man bør i Livet se mere end en Dag —“

HARRY SØIBERG

SYG SLÆGT

DRAMA I 3 AKTER

KØBENHAVN
HOLGER FERLOV'S FORLAG
1904

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Hoffmanns Bogtrykkeri ved E. Lange, Admiralgade 24. K.

PERSONER:

Holger Krog, 50 Aar, Dr. phil. og Kulturhist.
Sonja Vang, 20 Aar } Krogs Søsterbørn
Aage Vang, 24 Aar, Maler } Krogs Søsterbørn
Bjørn Erlandson, 28 Aar, Stud. med., Aages Ven.
Holst, 60 Aar, Læge, Krogs Ven.
En italiensk Pige.

Handlingen foregaar i Italien og varer fra Solnedgang til næste Dags Formiddag.

FØRSTE AKT.

En italiensk Villas aabne, brede Altan med Udsigt over Cypres- og Olivenlunde til Golfen.

Fra Altanen, hvis Søjler og Murværk er dækket af slyngende Vildvin, staar en Fløjdør aaben ind til Villaen, hvor Sonja Vang spiller en dæmpet, vemodig Musik.

Det er ved Solnedgangstid, der under første Scene fuldendes med sydlandsk Pragt over Golfen.

Paa Altanen opholder sig Dr. phil. Krog, afmagret og kraftesløs i en Sygestol, Aage Vang og Bjørn Erlandson. Krog stirrer tankefuld ud over Golfen. Aage sidder foroverbøjet, støttet mod Altanens ornamentale Gesims. Erlandson staar skuende ud over Landskabet.

FØRSTE SCENE.

En Stund kun Sonjas Musik — hvorefter hun selv viser sig paa Altanen.

Krog

(løfter Haanden mat mod hende)

Barn smil dog — syng, dans — vær dig selv; hvorfor altid det dæmpede vemodige — dø skal jeg jo alligevel — hvorfor da ikke lige saa godt opmuntre mig med den sidste Revue's aktuelle Viser, som med disse Grædemelodier, der kun røver En Modet til at dø....

Sonja

Onkel, du skal ikke dø. . . .

Krog

Sonja, min kære lille Pige, strækker det sig ud over dine Kræfter at gribe Virkeligheden, det uafværgelige. . . . Kom her . . . . sæt dig ned og lad mig tale fornuftigt med dig. — Og du Aage, ryk lidt nærmere her hen, med min Stemme er det jo kun smaat. — De, Erlandson, De forstaar mig vist.

Sonja

Er du ikke for træt Onkel? . . . . Du maa jo ikke anstrenge dig.

Krog

Barn, hør nu efter . . . Mennesker som vi, der gennem Slægtled har suget Dannelse og Kultur til os — vi maa ikke hylle os i Selvbedrag, saa snart blot Døden slaar sin Plakat paa vor Dør — for da fornægter vi alt, vor egen Dannelse og Udvikling. — Og det er jo netop alene det, der fører til Forstaaelsen af Døden med Udsyn ud over Religionens snævre, menneskebundne Grænser. . . . . Min gamle Ven, Doktor Holst, har allerede for tre Aar siden sagt mig, at min Sygdom kun kan have Døden til Følge. — I Gaar sagde han,

at om en Maaned vilde min Begravelse være overstaaet. Og for jer har han vist heller ikke skjult Sandheden, hvis jeg kender ham ret . . . . og det tror jeg, jeg gør, og naar det er den uafværgelige Sandhed, Sonja — hvorfor da saa krympe sig som en Orm, som et intelligensløst Væsen. — — Netop i Forstaaelsen deraf . . . i Oversigten ligger jo det ophøjende, der giver En Mod og Kraft til at dø uhildet. —

Sonja
(grædende)

Onkel, du maa ikke dø . . . . husk, at jeg kun har dig alene.

Krog

Og din Broder og Erlandson, mit Barn; I er jo Søskende og Venner — og et sandt Venskab er altid et Værn i Livet . . . . og saa Minderne om de lykkelige Aar, derhjemme i vort smukke, hyggelige Hjem ved Øresund — de bliver ogsaa til Kræfter for En i Livet . . . . Du skal se, kære Sonja, det gaar nok altsammen. . . . . Det er kun Adskillelsen og en begrænset Tid før og efter Dødsstunden, som knuger al menneskelig Kraft — og særlig en saa ung Kvindes . . . . Men derefter spinder Livet atter videre paa hver enkelts Livstraad. — Ikke sandt Erlandson?

Erlandson

Jo, med nye Sorger og nye Glæder. — — Stol De kun trygt paa Livet, Frøken Sonja, dets Sol skal ogsaa nok naa Dem.

Krog

(siger henvendt til Aage)

Og du min Dreng, er du lige saa svag som din Søster? .... Synes du ogsaa, at dit Liv stopper op, fordi mit gør det? —

Aage

Onkel, jeg tror kun, at Døden er lettere for den, som dør, end for dem, som lades tilbage. — De føler alene Dødens tunge Byrde.

Krog

Du har Ret, Barn. . . . Og hvad da at undres over, at din Søster fortvivler under Byrden?

Sonja

Det er ikke for Døden, jeg fortvivler — men fordi du skal dø, du, hvis Liv var og er mit eneste Værn. . . . Var det mig selv, der skulde dø, da vilde jeg ikke fortvivle. . . . Men du, hvis Kærlighed og Opofrelse, vi skylder alt — dig kan jeg ikke undvære. . . . du maa ikke dø.

Krog

Kære Barn dog. . . . lad ikke slige Tanker bekerske dig, din Hengivenhed

har fuldt gengældt mig alt. — Et Savn er det mig, at Himmerige kun er et Hjernefoster, der dør, naar Mennesket dør. — Ellers skülde Minderne dér om dit gode, hengivne Sind glæde mig .... Men din Broder og Erlandsen vil sikkert ikke glemme dig det....

(En Stund knugende Tavshed)

Krog

(siger anstrængt)

Erlandson, kan De ikke et Digt af Deres Hjemlands Digtere?

Erlandson

Et Digt? ....

Krog

Ja, et, der kan styrke Barnet her. —

Erlandson

.... Jeg husker „Øyvinds Sang".

Krog

Rigtigt, den passer.

Erlandson

(fremsiger Digtet med svag Betoning)

Løft dit Hoved, du raske Gut,
om et Haab eller to blev brudt,
blinker et nyt i dit Øje,
straks det faar Glans af det høje!

Løft dit Hoved og se dig om!
noget er der, som raaber: Kom! —
noget med tusinde Tunger,
som om Frejdighed sjunger!

Løft dit Hoved, thi i dig selv
blaaner ogsaa et udstrakt Hvælv,
hvor der med Harper klinger,
jubler, toner og svinger.

Løft dit Hoved og sjung det ud!
aldrig kuer du Vaarens Skud:
hvor der er gærende Kræfter
skyder det Aaret efter.

Løft dit Hoved og tag din Daab
af det høje, straalende Haab,
som over Verden hvælver
og i hver Livsgnist skælver. —

Krog
(gentager mat og anstrængt sidste Vers)
Løft dit Hoved og tag din Daab
af det høje, straalende Haab,
som over Verden hvælver
og i hver Livsgnist skælver. —

.... Ja Børn, i det Vers, kan I finde alt, hvad I Unge behøver for at vinde Kræfter til Livet. ....

Saa Sonja, nu kan jeg nok ikke mere for i Dag. (Han vender sig til Erlandson) .... Hvis det

skulde skorte mig paa Kræfter i Morgen, til at læse Deres Pjece: „Til Kamp for Slægten“, saa vil De maaske selv læse den højt for mig . . . .

(Sonja har ringet paa Pigen, der hjælper med at køre Stolen ud — ogsaa Erlandson hjælper, til den er kommen ud.)

Krog

God Nat, Børn . . . . og lad os haabe, at jeg endnu i Morgen kan tale med jer.

ANDEN SCENE.

Aage

(følger Sonja med et tungsindigt søgende Blik — og siger derefter bortvendt med nervøs Ængstelse)

Hun frygter mig . . . . undflyr mig . . . . og dog . . . . dog . . . .

Erlandson

(kommer hen mod ham)

Stakkels Ven, det er tunge Tider for jer — men trøst dig, at det tungeste nu snart vil være forbi.

Aage

(nervøs opfarende)

Det tungeste . . . . Nej, aldrig vil det tungeste være forbi . . . . aldrig kan *det* løses, aldrig slettes . . . .

Det er her altid — og altid stedse tungere . . . .

Erlandson

Hvad mener du? . . . .

Aage

Det, som aldrig har sluppet mig blot en eneste Stund. —

Erlandson

Mener du dit gamle Tungsind? .... Det troede jeg ellers, du var lige ved at faa Bugt med, saaledes forstod jeg det af dine Breve.

Aage

Ja, det var jeg ogsaa.... (Derefter taler han med en lysere Betoning i Stemmen) For nogen Tid tilbage, syntes jeg, jeg saa Solen klarere end nogen Sinde — Dagene lysere end før. — Det Slør, som altid har blændet mit Blik, ligesom løftedes, saa jeg skelnede alt det, jeg tørstede saa voldsomt efter, langt nærmere .... ja saa nær, at .... aah nej .... og dog har det ikke været andet end de gøglende Tanker, der kan faa en blind til at gribe efter det Bedrag, som kun hans Tanker ser. — —

Erlandson

Jeg forstaar dig ikke, Aage.... Er det din Onkels nærforestaaende Død, der trykker dit bløde, vage Sind saa stærkt — eller .... kan det være muligt — er du forelsket, hvis saa, da vil du snart paa ny se alt lyst omkring dig.

Aage

Nej aldrig. . . . .

Erlandson

Hvor du har forandret dig!

Aage

Nej jeg har ikke. . . . . Stakler som mig forandre sig ikke. . . . .

Erlandson

Jo, du har. (Kort Pavse) Maler du for Tiden?

Aage

Nej, hverken nu eller nogensinde mer.

Erlandson

Bliv dog rolig. . . . Du ved jo, at du ikke taaler Ophidselse. — Kom, lad os sætte os.

Aage

. . . . Nej ikke nu. . . .

Erlandson

Vor gamle Fortrolighed eksisterer vel endnu?

Aage

(siger urolig undflyende)

. . . . Lad mig gaa ned i Haven, jeg føler mig saa ilde tilpas. —

Erlandson

Alene. . . . Skal jeg ikke følge dig? . . . .

Aage

Det behøves ikke . . . . . Jeg har ikke mere mine gamle Anfald.

(Han gaar ned ad Trappen, der fører fra Altanen til Haven)

TREDIE SCENE.

Erlandson

(siger i Tanker efter ham)

Hvad fejler han dog? —

Sonja

(kommer ind, — siger angst hen for sig)

Han forstod mig . . . Stakkel . . . Stakkel.

(Henvendt til Erlandson) Hvor er han? . . . .

Erlandson

Deres Broder er gaaet ned i Haven.

Sonja

Hvorfor? . . . .

Erlandson

Fordi han var fortvivlet . . . ligesom De selv.

Sonja

Stakkels Aage . . . .

Erlandson

Ja, jeg tror han er mere Stakkel nu end før, Frøken Sonja . . . . . Menneskebørn som ham, slaar selv det mindste til Jorden . . . . De er som blegsottige Planter, hvis første spirende Kim, en tilfældig

Fugl har tabt under Mur eller Hegn, hvor Solen aldrig trænger ind. —

Sonja

Han er saa ulykkelig. —

Erlandson

Og saa forandret. .... Ved De noget om, hvad det er, der plager ham?

Sonja

(svarer forvirret)

.... Jeg. .... Nej. ....

Erlandson

Deres Onkels nære Død er jo nok en Del af Aarsagen, ... men jeg tror bestemt, det maa være noget andet, noget langt voldsommere, der behersker ham. .... Har De slet intet mærket? .... (Han bemærker Sonjas Forvirring) Men hvad er der dog, Frøken Sonja? .... Fat Dem, fortvivl dog ikke helt. .... Kom, sæt Dem her — vi to er jo gamle Venner .... Ikke?

Sonja

(brister i Graad)

.... Aah! .... Gid jeg maatte dø, naar Onkel dør. ...

Erlandson

Kære Sonja. ....

Sonja

Det er saa rædselsfuldt alt sammen.

Erlandson

Døden? . . . .

Sonja

Nej. . . . . Nej. . . . . Det lysræde, det der gærer og lever, hvor ingen ser noget — og ingen tror, at noget er. . . .

Erlandson

Er det Aage, De mener?

Sonja

(svarer undvigende)

. . . . Aage, ingen kender Aage — selv Onkel synes blind.

Erlandson

Jeg forstaar Dem ikke, Frøken Sonja. . . . . Ved De noget, saa betro mig det; vi kunde maaske hjælpe ham?

Sonja

Nej, jeg ved ingen Ting — ikke mere end De. De kender jo hans Tungsindighed.

Erlandson

(siger hen for sig)

Hun lyver. . . . Hun ved noget. . . . Hvad foregaar dog her? —

Sonja

Og hans Ligfald, dem har han endnu. . . . . Sæt, han er falden om dernede i Haven; han var jo utilpas, sagde De.

Erlandson

Han vilde ikke have mig med.

Sonja

Undskyld mig . . . men . . . .

Erlandson

Nej bliv her, Sonja . . . . Dér gik han lige over Gangen.

Sonja

Hvor? . . . .

Erlandson

(viser ned mod et bestemt Punkt i Haven)

Dèr nede ved den høje Pinje.

Sonja

Gud ske Lov . . . .

Erlandson

(tager hendes Haand)

Kom, kære Sonja, lad os sætte os igen, der er vist en Del, baade gammelt og nyt, vi to maa have talt sammen om. —

Sonja

Erlandson, lad mig gaa . . . . i Morgen kan vi vist bedre. . . . .

Erlandson

Vær nu rolig — man bør aldrig opsætte. ..... Har De ikke mere den gamle Fortrolighed og Tillid til mig, siden De nu, da De jo aller mest trænger til mit Venskab, vil undfly mig?

Sonja

Jo, Erlandson. .... Men .... men ....

Erlandson

Sig det! —

Sonja

Jeg er saa fortvivlet. ....

Erlandson

Stakkels Sonja, De er bleven helt forandret .... For tre Aar siden var der ingen, der sang mere livsglad end De — ingen ung Kvinde, hvis Øjne sprudlede stærkere Liv, ingen, hvis Latter var saa ren og uhildet. .... Og nu er det som knust alt sammen. — Sonja, husker De endnu den Tid?

Sonja

Ja ....

Erlandson

Husker De det altsammen — alt, hvad der da skete og blev sagt? —

Sonja

Ja, ... alt sammen ....

Erlandson

Og Deres Ven, som De altid kom saa smilende i Møde — ham, som De da saa fortroligt gav Deres Haand ... Ham, som Sonja Vang den Gang aldrig syntes at have noget at skjule for. ..... Er han glemt?

Sonja

(bøjer Hovedet angst og urolig).

Erlandson

Hvis De nu havde ham igen, lige saa trygt og trofast ved Deres Side, lige saa fuldt hengiven som da, — tror De saa ikke, kære Sonja, at De vilde føle mere Kraft og Mod til at trodse den Fortvivlelse, som nu knuger Dem, ja ogsaa Kræfter til at besejre det, som nu behersker Dem..... Sonja, her sidder han ved Deres Side, ser Dem i al Deres Ulykke og Svaghed, forpint, fordi han ikke maa hjælpe Dem, fordi De synes at have glemt ham, glemt Deres gamle Kendskab til ham, ja, glemt baade hans og Deres egne Ord, da de sidst skiltes. ....

Sonja

(rejser sig nervøs, undflyende)

Erlandson....

Erlandson

Saa meget maa De have kendt mig, Sonja, at da De hørte, jeg kom, maa De have forstaaet, hvad Aarsagen var dertil: At jeg troede, jeg netop nu kunde være Dem til langt større Støtte, hvis vort gamle Venskab kunde knyttes endnu fastere. (Tager hendes Haand) Sonja, vil De som jeg... Men hvad er der dog?... (Slipper hendes Haand) Svar mig, Sonja.

Sonja

Skaan mig, Erlandsen .... det kan nu aldrig ske .... aldrig....

Erlandson

Aldrig....

FJERDE SCENE.

Holst viser sig paa Trappen fra Haven, standser ubemærket.

Sonja

(stanser i Døren og siger)

Tro blot ikke, det er paa Grund af Fjendskab.

Erlandson

Men hvorfor da?...

Sonja

For det rædselsfulde.... (Hun gaar nedbøjet ud).

Erlandson

Det rædselsfulde. . . . Hvad mener hun dog?

Holst

(kommer op)

Ikke andet min Ven, end De allerede har erfaret, at en Mand, der har været to forældreløse Børns Beskytter og Opdrager, ligger for Døden.

Erlandson

(forbavset — bukker hilsende)

Holst

De kender mig nok igen.

Erlandson

Jo, Hr. Doktor.

Holst

Trods det, De kun har set mig én Gang før.

Erlandson

Men saa meget desmere har jeg hørt om Doktoren i Aages og Frøken Sonjas Breve.

Holst

For dem er jeg vist Bussemand? Hvad. . . .

Erlandson

Ja. Men en Bussemand, som er afholdt.

Holst

Ha, ha, ha.... En afholdt Bussemand, ikke daarligt min unge Ven. Det er mig en Glæde at hilse paa Dem.... De kan tro, min stakkels gamle Ven har længtes efter Dem. De er jo nu engang hans Lys... Kun synes det mig selv ganske personligt, at Deres gravalvorlige, ja næsten bedrøvede Ansigt skuffer mig. Sidst jeg saa Dem, var De saa munter, fuld af godt Humør.... De har forandret Dem.

Erlandson

Her er saa trist, Hr. Doktor.

Holst

Nok med det nu, min Ven.... (Siger med pludselig Alvor) Der ligger en Patient dernede i Haven, vil De ikke nok hjælpe mig ham herop?

Erlandson

(udbryder forbavset og ængstelig)

Aage.... Hvor? ....

Holst

Rolig... Lad os helst undgaa, at Sonja mærker noget. Det stakkels Barns Nerver er saa overanstrængte, hun har ikke godt af yderligere Ophidselse.

Erlandson

(iler mod Trappen, forbavset)

Dér kommer han ....

Holst

Det gør han Fanden gale mig ogsaa. Ja, de er ubegribelige, disse Epileptikere. I det ene Øjeblik ligger de hjælpeløse med Næsen i Vejret, for i det næste at spankulere overlegent omkring.

(Erlandson er gaaet ned ad Trappen, kommer kort efter op støttende Aage)

FEMTE SCENE.

Holst

Naa min Dreng, det gik jo hurtigt over denne Gang.... Sæt dig nu her — og bliv helt klar — og gaa saa i Seng.

Erlandson

Hvorledes har du det, Aage? Skal jeg ikke hellere straks følge dig ind paa dit Værelse?

Aage

(svarer bleg og fortumlet)

Nej Tak..... Sonja maa ikke erfare noget..... Hun maa ikke se mig saaledes. Hvor er hun?

Holst

Sonja er inde hos din Onkel.

Aage

Pas paa, hun ikke kommer her ud..... Hører I....

Tæppet.

ANDEN AKT.

Scenen samme Sted. En lys sydlandsk Nat med Maane, der kommer frem under anden Scene og kaster sin Glans over Golfen, Haven og Altanens Vinløv.

FØRSTE SCENE.

Erlandson

(sidder tungsindig, hensunken og stirrer ud i Natten).

Hvad er dog Aarsagen til hendes Svar? Jeg begriber det ikke.... Det er ikke Fjendskab, ikke Ringeagt, ikke Ligegyldighed. Dertil lød hendes Ord alt for sanddru..... Det var jo snarere en fortvivlet Bøn om Tilgivelse end et Afslag... Saa det kan ikke være stærke Lidenskaber for en anden, der behersker hende... For hvis det havde været det, da vilde hun forlængst have ladet mig det forstaa. Hun vilde have sat en Stolthed i sine Følelser og aldrig besmittet dem med en eneste Løgn..... Nej, det maa være i hendes Fortvivlelse, Forklaringen maa findes. Det rædsels-

fulde, det er det, der har dannet Kløften mellem os — det, der maa have stivnet hendes Villie — og sønderbrudt hendes unge stærke Livsmod ..... Men hvad er det rædselsfulde? Hvad kan det være — Noget mægtigt ..... noget voldsomt er det — Noget, der maa have grebet hendes Nerver med Jærnklo — og forvildet hendes Sans og Tanker ..... Hendes Onkel nærforestaaende Død er hende nok en tung Sorg, men hun sagde jo, at Døden var ikke det rædselsfulde, men det lysræde ..... det, der lever og gærer, hvor ingen ser noget, og ingen tror, at noget er ..... Der er Gaaden — Kløften mellem os ..... og den skal udjævnes .... (Han rejser sig) En fortvivlet Kvindes Afslag er intet Afslag — saa vel som et fortvivlet Ja er intet Ja. Du skal faa at se Sonja, at Bjørn Erlandsons Venskab er blevet til den stærke Kærlighed, der aldrig giver tabt .... Den er for Livet.

(Han gaar ned ad Trappen til Haven).

ANDEN SCENE.

Sonja

(kommer ind med et stort mørkt Tæppe over sig)

.... Han er her ikke .... (Hun spejder angst omkring)

Aage

(viser sig ubemærket i Døren, bleg og ophidset)

Der staar hun ..... yndefulde Skikkelse .....

Sonja

Uslettelig Skændsel er hvert af mine Skridt — og dog magter jeg ikke at trodse.....
(Bemærker Aage — forfærdes).

Aage

Vær ikke bange Sonja.... Alt er trygt.... Doktoren sover og Erlandson er paa sit Værelse. Der er ingen, som agter paa os nu.

Sonja

Du er saa bleg..... Du har vel ikke haft et .....

Aage

Nej, Sonja — jeg var kun angst, for at du ikke vilde komme, men nu er jeg rolig.....
(Han gaar hen mod hende)

Sonja

Nej, Aage .... rør mig ikke.....

Aage

Kun din Haand .... Blot et Tryk af din bløde Hud, og du ved, jeg er tilfreds (Han griber den og stryger den febrilsk) .... Kom lad os gaa helt hen i Hjørnet, dér naar Maanen os ikke. (Sonja sætter sig) Du frygter mig Sonja.... Jeg forstod godt din Fortvivlelse i Dag.... Du ræddes for, hvad der vil ske mellem os, naar Onkel er død.

.....

Sonja

Stakkels Broder, hvor du er ulykkelig.

Aage

Vil du forlade mig, naar Onkel dør? ... Svar mig.... vil du da bort fra mig?.... Jeg kender nok Onkels og Doktorens Hensigt. Den har jeg hørt alt for tydelig — og du selv kan heller ikke være uvidende derom.

Sonja

Nu maa du ikke blive heftig igen.

Aage

Nej, det er sandt — jeg skal nok være rolig.... Men sig mig, vil du som de vil?

Sonja

Hvis jeg nu elskede ham? ....

Aage

Hvis du elskede ham — Elsker du ham?.... svar mig.... Ja, du gør — jeg kan se det paa dig. (Han griber hende i Armen) — Svar mig, elsker du ham? .... Du er maaske allerede hans.

Sonja

Hvis jeg nu var det, vilde du da kræve af mig, at jeg skulde bryde med ham?

Aage

Ja!.... Eller ogsaa maatte enten han eller jeg bort.... dø.... hører du.... dø.... dø skulde han eller jeg. — Elsker du ham? Har han friet til dig?

Sonja

(svarer forfærdet)

Ja, han har.....

Aage

(tumler forvirret tilbage)

Sonja

Hør mig dog.... Jeg svarede ham, at aldrig kunde det ske.

Aage

Hvad?.... (Han falder paa Knæ og trykker sit Hoved voldsomt i hendes Skød)

Sonja

Aldrig vil jeg for din Skyld tilhøre nogen Mand. — Fordærvelse og Undergang kan jeg ikke bringe over dig. Kan det lindre din Kval, da har jeg fattet den Beslutning, at jeg altid vil blive hos dig som din Søster, og være den samme for dig, som jeg har været, fra vi var ganske smaa.... Det Offer, som jeg bringer, vil nok slette den Brøde, som rummes i din Smerte.

Aage

Sonja.... Sonja.... Du vil aldrig forlade mig.

Sonja

Det største for Søskende — og for alle i Livet.... er det ikke Opofrelsen? —

Aage

Du frygter mig ikke mere — klamrer dig ikke længere til det haabløse, at Onkel maa leve — blot for at han kan være dig et Værn imod mig.

Sonja

Nej.....

Aage

(Sætter sig op hos hende.....)

Saa rejse vi bort sammen, ud, hvor ingen kender os, for dér vil det vist blive dig lettere at bære al vor Sorg.... Ud til en fremmed Verdensdel, hvor Verdenshavet sletter vort Spor, og hvor mine Følelser for dig kan leve tryggere, naar blot du eller jeg tager et andet Navn..... Da skal du se mig Sonja.... Berømmelse ved min Kunst vil jeg ikke skabe mig, for den vil blot røbe os, og atter vælte Menneskenes Fortrædelse ind over os.... men Livslykken, den som jeg aldrig har ejet, men

som altid har været min Trøst, den vil jeg skabe.

Sonja

Jeg frygter, kære Aage, at du misforstaar mig. Strækker din Livslykkes Krav sig saa langt, som jeg ræddes for at tænke ... ud i det rædselsfulde, da naar du den aldrig. Kun i Arbejdet kan Mennesker blive lykkelige, og kun som en Søster kan jeg hjælpe dig dertil.... Mere maa du aldrig kræve, mere kan jeg aldrig give. Kan du ikke højne dig dertil, da ender det med Fordærvelse over os begge....

Aage

(rejser sig)

Det rædselsfulde, som du føler for min eneste, store Trang .... det, at jeg maa trykke mine Læber mod dine og lægge min Arm om dit Liv, og sige dig, at jeg elsker dig, ikke alene som Søster, men som Kvinde og Søster, er det større Skændsel, end naar Fætter og Kusine ægter hinanden — er de da ikke Søskende i andet Led?....

Sonja

Det har Samfundsmoralens hundredaarige gamle Segl. Det straffer ingen Love mere, men mellem Søskende er det en Forbrydelse!

Aage

Ja — regnet efter Religionens Bud.

Sonja

Ogsaa efter Menneskenes Love er det en Forbrydelse, der straffes haardt — som den værste.

Aage

Men Menneskenes Love er ogsaa bygget paa Religionens Bud.... Samfundsmoralen, den gængse Hverdagsmoral blandt Folk, er det snævreste Produkt deraf. Denne Moral kaster hensynsløst Ulykke og Fordømmelse over mange, hvem en Humanitet, bygget paa alsidig, forstaaende Menneskefornuft, kunde have befriet og gjort lykkelige. — Og Sonja .... hvorledes kan du tro, at det kan bringe mig nogen Lykke at leve sammen med dig, naar jeg ved, at du med alle dine Tanker og Følelser er en Fordømmer af min Kærlighed ligesom de andre?

Sonja

En Fordømmer deraf vil jeg altid blive, men ikke af dem, der ubarmhjertigt forstøder ..... men som en Søster, der vil ofre alt — sin egen Lykke som Kvinde, om det kræves — for om muligt at bringe dig nogen Lindring i dit uopnaaelige Savn.....

Aage

Sig ikke det; for da vil det gode, som du gør for mig, kun blive Forøgelse af min Kval. . . . Nej, skænk mig Haab, selv det fjerneste, og jeg føler, at det ligesom vil gøre alt lyst om mig . . . . Hører du, Sonja . . . . . Husk, at vi to ikke er de eneste Søskende, der lider, og har lidt under denne Byrde . . . . baade Biblen og Historien bærer jo sine Spor deraf . . . . (Han tiltvinger sig hendes Haand) . . . I Tiden langt fremme maa jeg haabe . . . ikke? Du, som er den eneste Kvinde, hvem mine Tanker og Sanser ser, du, hvis Godhed og Skønhed i Aar har sneget sig ind over mig og frarøvet mig al min Magt — skal aldrig du bringe andet end Kvaler over mig (Han kysser heftigt hendes Haand) Jo! . . . . Jo! . . . Sonja, du kan ikke lade mig martres til Døde . . . vel?

Sonja

(angst)

Aage, vær rolig, husk hvor vi er . . . . . blot et af dine fortvivlede Ord kan jo bringe Skændsel over os . . . .

Aage

(brister i Graad)

Sonja . . . Sonja . . .

Sonja

Lad os gaa ned i Haven, hvor vi sad sidst.... Kom, dér kan vi bedre tale sammen .... Kom, Aage ....

Aage

Lad mig beholde din Haand. ... Det kan da ingen Samfundslove straffe.

Sonja

Bliv nu rolig, kære Broder, og du skal se, dit forpinte Sind faar nok Ro.

(De gaar sammen ned ad Trappen).

TREDIE SCENE.

Holst

(Saa snart de er paa Trappen, viser han sig spejdende — og gaar derefter forsigtigt frem).

.... Det lader virkeligt til at blive alvorligere end jeg havde tænkt.... Har han formaaet at faa hende saa langt, som det lader til: At hun forstaar, at hun er Genstand for hans abnorme Følelser... hvem kan saa vide, om ikke det resterende ogsaa kan opnaas.... Den bevidste Tanke øver jo altid en hypnotisk Virkning over det Individ, som den behersker. — Og dog synes jeg, at alt i hendes Natur maa stride derimod.... Naar jeg tænker mig hendes Moder; hvor er det Barn hende da ikke ligt ... den samme yppige Skikkelse, den samme

sanddru, blide Tænken og Laden. — Ja, Skade, at stakkels Edith kun oplevede at føde sit Barn og ikke at se det. For det at genfinde det bedste af sig selv hos sine Børn — er det ikke det, der bevirker den største Moder- og Faderglæde? . . . . Men Knægten . . . hvem Fanden kan forstaa ham? Hvis ikke den Letsindighed, at hans Fader var beruset Brudenatten . . . . „Ja, Gud, hvor var han fuld — og Moderen forfærdet i al sin Kyskhed“ . . . . er Aarsagen til hans Skavank, saa begriber jeg det sgu ikke. For i Slægten Krog har der aldrig eksisteret Epileptikere eller den Slags Abnormiteter. — Men Faderen var jo af italiensk Herkomst . . . . og hos disse gamle, forsumpede Folkeslag er den Slags Fænomener nok hyppigere end hos os . . . . (Han gaar grundende hen mod Trappen,) Hvor mon de egentlig holder til dernede? . . . Jeg kunde have Lyst til at betragte dem lidt nærmere endnu, før jeg betror min gamle Ven det . . . . Satans ogsaa, at jeg skal forvolde ham en saadan Sorg. Hvis det da blot havde været det, at Tøsen ikke vilde have ham, denne Nordmand . . . det var da naturligt nok, men dette her har jo ligefrem noget af det uhyggelige over sig.

FJERDE SCENE.

Holst

(lytter)

Hvad? . . . Kommer der ikke nogen. . . . Jo — Pinedød. (Han trækker sig hastig tilbage mod Døren, men opdager da Erlandson). Hvad Fanden! Er det Dem min unge Ven, der agerer Spøgelse her? . . .

Erlandson

(kommer op ad Trappen — svarer lidt forlegen).

Jeg, Hr. Doktor . . . . nej . . . . jeg har kun været lidt ude at se paa Maaneskinnet.

Holst

Ja, Maaneskinnet . . . ikke sandt, min unge Ven.

Erlandson

Jeg forsikrer Hr. Doktor . . .

Holst

Ja, at De lyver . . . Nej, naar Maaneskinnet tiltrækker Jer unge, da kender vi gamle nok, hvad der er i Vejen . . . . Tror De ikke?

Erlandson

Doktoren spøger altid.

Holst

Jeg troede ellers ikke, De var en Sværmer . . . . Krog har bibragt mig den Forstaa-

else af Dem, at De kun var Fornuftens og Arbejdets Mand . . . og saa griber jeg Dem her som en anden Vindspiller ved Nattetid og tilmed i Maaneskin . . . . Er den Slags Beskæftigelse ogsaa Alvorens og Fornuftens?

Erlandson

Alt, hvad der driver En, er Alvor.

Holst

Saa er det det? Altsaa er en Ødelands Letsindigheder ogsaa Fornuftens og Alvorens Gerninger.

Erlandson

Kun det, der i Arbejde og Kamp har bestaaet sin Prøve —

Holst

Satan til Slagfærdighed, De er i Besiddelse af, min Ven . . . . Hvem er saa den smukke? . . . Er det en af de sortøjede?

Erlandson

Doktoren spøger endnu.

Holst

Gør han det? . . . Saa . . . .

Erlandson

Naar Hr. Krog har fortalt Dem saa meget om mig, har han vel heller ikke skjult det for Dem . . .

Holst

De gaar sgu En paa Klingen . . . Naa, ja, vil De have Alvor, saa for mig gerne! . . . . . De har altsaa friet til hende? . . . Hun har sagt ja . . . Hvad behager . . . . . ikke?

Erlandson

Nej, Hr. Doktor, Sonja er ikke sig selv mægtig . . .

Holst

Nu forstaar jeg sgu Deres Maaneskinsvandringer. De giver den altsaa i Øjeblikket som den unge, ulykkeligt forelskede Mand.

Erlandson

Doktoren kan ikke fornægte sig selv.

Holst

Jeg har svært ondt ved det . . . . . Saa hun har givet Dem en Kurv! Ja, det vidste jeg for Resten.

Erlandson

Hvad? . . .

Holst

Ja, forstaa mig ret . . . . Jeg kom før, egentlig imod min Vilje, til at høre hendes Afslag til Dem.

Erlandson

De? . . . .

Holst

Ja, jeg kom jo lige da . . . .

Erlandson

Og De hørte det?

Holst

Jeg kan ikke nægte det.

Erlandson

Hvad tror De Aarsagen kan være?

Holst

Det ligger da lige for. Naar en ung Pige viser en Mand Vintervejen . . . er der kun to Ting at vælge imellem, enten synes hun ikke om ham, eller ogsaa er hun blevet skudt i en anden.

Erlandson

Nej, det passer ikke med Sonja . . . Der er ingen anden, hun elsker, . . . og lide mig, kan hun.

Holst

Det var som Pokkers! . . . .

Erlandson

Der maa være noget andet . . . . noget voldsomt . . . . ja, tro mig . . . . noget rædselsfuldt, der har besejret — eller er i Færd med at besejre hendes Vilje og Forstand.

Holst
(iagttager ham opmærksomt)

Saa! . . . .

Erlandson

Ved De noget Hr. Doktor, saa sig mig det . . . maaske kunde vi hjælpe hende.

Holst

Jeg . . . Nej ikke Spor . . . Men jeg tror, De tager helt fejl, min unge Ven . . . Saa De egentlig ingen dernede i Haven?

Erlandson

Saa nogen . . . . Hvad mener De?

Holst

Et Par elskende.

Erlandson

Hr. Doktor!

Holst

Selvfølgelig kun en af Pigerne med sin Kæreste. De ved jo, vi er i Syden . . . . og dér øver Maaneskinnet endnu langt stærkere Virkning paa de elskendes Sind end hjemme hos os.

Erlandson
(siger indtrængende)

Hr. Doktor, sig Sandheden, hvis De ved noget . . . . Hører De, sig mig den . . . .
(Nede fra Haven lyder pludseligt et halvkvalt Nødskrig).

Erlandson
(anspændt)

Hvad er det? . . . .

Holst
(siger forfærdet hen for sig)

Var det ikke Sonjas Stemme? . . . .
(Skriget gentager sig, men svagere.)

Erlandson

Hvem er i Haven? . . . .

Holst
(iler mod Trappen)

Jeg ved det ikke . . . men kom, Skrigene er en Kvindes.
(De ile begge ned ad Trappen).

FEMTE SCENE.

Scenen tom en Stund. — Derefter kommer Holst tilbage med Sonja bevidstløs i sine Arme — hendes Haar og Klæder ere oprevne.

Holst
(standser paa Trappens øverste Trin)

Ulykkelige Menneskebørn . . . . hvad kan dog drive jer saa vidt? . . . .
(Gaar frem og lægger hende paa Gulvet).

. . . En Broder voldtager sin egen Søster . . . . Hvad andet end Vanvid kan drive En til en saa skændig Forbrydelse? . . . Det gode, stakkels Barn, hvor mishandlet . . . .

Sonja
(vaagner langsomt og forvirret op)

Holst

Rolig Barn . . . Det er din gamle Ven Holst . . . .

Sonja

(griber i Rædsel frem for sig)

Hvad er sket? . . . .

Holst

En Forbrydelse, som kun ved et rent Tilfælde ikke lykkedes fuldt ud.

Sonja

En Forbrydelse . . . Aah ja . . . Det som jeg frygtede . . . (Hun brister i krampagtig Graad) . . . det er sket.

Holst

Vær nu kun tryg . . . . Godt, det gik, som det gik . . . . Nu bliver det nok bedre for jer begge . . . .

Sonja

Nej . . . Nej . . . Hvor er han? . . . Han dræber sig . . . .

Holst

Vist ikke nej . . . I Morgen kan vi tale om det . . . Jeg ved alt, mit Barn, og jeg skal nok hjælpe dig.

Sonja
(forfærdet)
Ved De det? . . . Nej, De ved ingen Ting. Vel? . . . De kender ham ikke? . . .

Holst
Jo . . . .

Sonja
Nej . . . ingen maa vide noget . . . ingen kende ham . . . .
(Erlandson høres paa Trappen)

Holst
Hys . . . Ja, ja . . . men ti saa . . .

SJETTE SCENE.

Erlandson
(kommer forpustet op — siger til Holst)
Hvorfor standsede De mig?

Holst
Hys . . . Rolig . . . Fordi De ikke adlød mig.

Erlandson
I har ladet ham undslippe.

Sonja
(forvirres yderligere ved Synet af Erlandson)

Erlandson
(bøjer sig ned over Sonja)
Stakkels Sonja, hvorledes kom De der

ved den Tid . . . . og hvem var det, sig mig det? . . . Ved De det? . . . .

Holst

Hun var selvfølgelig ligesom De paa Sværmeri i Maaneskinnet.

Erlandson

Sonja . . . sig mig det? . . . .

Sonja

(svarer svagt)

Jeg ved det ikke . . . .

Holst

Lad os hjælpe hende ind paa hendes Værelse . . . men stille, saa ingen mærker noget . . . . De forstaar mig min Ven. Hvad her er sket, bliver foreløbig mellem os tre . . . . og ham, den fjerde . . . . Naar jeg har faaet det nærmere undersøgt, faar De nok alt at vide.

(De hjælper hende op og leder hende ud)

SYVENDE SCENE.

Aage

(viser sig snigende paa Trappen, vaklende, forvirret)

Dér gik de med hende . . . . støttet ved Erlandsons Arm . . . . beskyttet af alle . . . . Medens jeg fordømt . . . jaget . . . skændet

som en Forbryder . . . . Ene . . . . Ene, med alle imod mig . . . Hvad har jeg dog gjort? . . . (Han kaster sig fortvivlet ned paa Trappen) Hun var min Søster . . . . Kun min Søster . . . . Aldrig andet . . . aldrig . . .

Tæppet.

TREDIE AKT.

Krogs Sygeværelse. — Hans Seng staar frem fra Scenens venstre Side, paa samme Side og i Baggrunden Døren — Til højre to Vinduer mod Haven. — Foruden alt andet, der hører til et saadant Sygeværelse, staar Sygestolen til højre i Baggrunden. — Den tidlige Formiddagssol skinner skraatstrejfende gennem Vinduet.

FØRSTE SCHENE.

Krog ligger i Sengen. Erlandson sidder ved Sengen i Forgrunden og har lige fuldendt Oplæsningen af sin Pjece „Til Kamp for Slægten".

Krog

Naa . . . De vil altsaa gøre det menneskelige Sjæleliv til et Produkt, tilvirket af Organfunktionen. De finder, at de forskellige Karakterbeskaffenheder — baade de sunde og de abnorme — kun er Kombinationer af Slægtgenerationernes Udvikling. Og De mener, at baade de sunde og de abnorme Egenskaber hos Individerne er underkastet Udviklingens Proces, og tilmed det abnorme mere end det sunde . . . . Med andre Ord, Degeneration er Udvikling.

Erlandson

Ja, den Degeneration, som er en direkte Følge af Overkultur.

Krog

Endvidere mener De, at enhver Kulturbevægelse er af en periodisk Beskaffenhed, der afhænger af Samfundets Modtagelighed og Livsevne.

Erlandson

Ja — jo dybere Kulturen formaar at brede sig i Folkelagene, jo større Jordbund gives der den, af hvilken den stadig kan tilsuge de friske Kræfter, som betinger dens Eksistens og Fremskridt. — Og da Kulturen kun er Aandsprodukter, tilvirket af den menneskelig Intelligens, saa maa det jo netop være Hovedbetingelsen at gøre alle aandelige Evner frugtbare til dens Tjeneste, for derved at forlænge og lykkeliggøre Samfundenes Levetid.

Krog

Altsammen rigtigt — fuldstændigt, som havde De tolket mine egne Anskuelser. — Samfundets Livsbetingelser afhænger af, at alle dets Kræfter gøres frugtbringende. — Og dertil finder De, at Slægtens Udvikling er den eneste og sikreste Vej . . . . Ja min Ven, men derved kommer De ind paa et System. —

Erlandson

Ja netop.... Der maa drives Racedyrkning i Slægten. — Menneskene maa da lige saa godt kunne magte at udvikle og lede de gode Egenskaber hos sig selv, som de har formaaet det med flere af deres Husdyr.

Krog

Ja, maaske. Men De maa huske, at det dér kun er en Forædling af Legemets Form og Styrke, som tilsigtes. Hos Menneskene bliver det jo en aandelig Forædling.

Erlandson

Just ikke en Forædling, men en Rendyrkning af de fremherskende gode Egenskaber i Slægten.

Krog

Ja, jeg forstaar.... Men jeg befrygter, at hele Deres Opfattelse kræver saa megen menneskelig Beherskelse og Opofrelse, som kun en ringe Del af de menneskelige Naturer, som de nu har udviklet sig, vil kunne yde ..... For naar Dé mener, at Mennesker ved Iagttagelse af deres egen Slægt og Livet omkring sig, selv maa kunne øve en vejledende Virkning paa deres Afkom ved at vælge en Kvinde, i hvis Natur de i Følge de høstede Lær-

domme mener at spore de sunde Kræfter, som deres egen Slægt mangler, — da er De inde paa et Eksperimentsystem.

Erlandson

Tror De? .....

Krog

Ja sandelig.... Men bortset fra det, er der virkeligt noget sandt i Deres originale Ide. — Oplyste Mennesker, de kan i hvert Tilfælde lære det deraf, at Slægtsfølelsen, Slægtsudviklingen, i langt større Grad end nu, bør opfattes med dybere Forstaaelse, end det almindeligt er Tilfældet, hvis den om sig gribende Slægtsdegeneration skal kunne, om ikke stanses, saa dog begrænses. — For hvilken Fare rummes der ikke i den Blindhed og Uforstand, hvormed Mænd vælger deres Kvinder, og Kvinder giver deres Ja, uden at bekymre sig om eller have det ringeste Kendskab til, hvilke Laster eller Abnormiteter, der er herskende i hans eller hendes Slægt.... Hvilken Elendighed og Opløsning breder ikke det blandt Menneskene? Og opfattes og forstaas det ikke, da maa det blive en af Aarsagerne til Samfundets og Kulturens Opløsning og Hendøen?

ANDEN SCENE.

Holst

(kommer ind fra venstre)

God Morgen. .... Naa, der diskuteres endnu .... Du overanstrenger dig vel ikke.

(Han trykker Krogs Haand)

Krog

God Morgen, du.... Nej slet ikke, det er tværtimod længe siden, jeg har befundet mig saa vel som i Dag.

Holst

(føler hans Puls)

Ja, du ser ogsaa helt oprømt ud... (Vender sig mod Erlandson og trykker hans Haand). God Morgen, min Ven. Naa, har Deres Bog kunnet staa for Kritikken?

Erlandson

Ja, jeg kan ikke benægte det....

Krog

Du maa læse den Pjece.

Holst

Selvfølgelig.... men blot ikke nu, for du forstaar, jeg er saa Satans optaget for Tiden.

Krog

Ja, du har altid travlt.... og jo ældre du bliver, jo mere travlt faar du.

Holst:

Desværre. . . . Men jeg skal nok læse den.

Krog

Sonja har sendt Bud herned, at hun er utilpas i Dag. Vil du ikke se op til hende?

Holst

Jeg kommer lige fra hende. Det er kun et ganske forbigaaende Ildebefindende.

Krog

Kommer hun ikke ned? . . . .

Holst

Jo, senere. Jeg sagde, at hun skulde se at tage sig en ekstra Morgenskraber. Det er kun Hvile, hun mangler. . . .

Krog

Det er dog voldsomt, hvor det Barn tager sig alting nær. — Du skulde blot have set hende i Aftes, saa fortvivlet hun var. . . . Hvad der sker, bliver vist tungest for hende.

Holst

Ja, jeg er næsten bange for det. (Hvisker ubemærket til Erlandson.) Vær nu rolig og vis Dem som Fornuftens Mand, i hvad De saa erfarer.

Erlandson
(spørger ligeledes hviskende)
Har Sonja fortalt Dem noget? (Holst afviser ham med en kort, skjult Haandbevægelse,

Krog
Kan du ikke hjælpe mig op i min Stol? Jeg er træt af at ligge....

Holst
Jo, jeg tænkte lige paa det samme, du, for der er noget meget vigtigt, jeg maa tale med dig om i Dag, tilmed da du befinder dig saa vel. (Han ordner Tæpperne i Stolen.)

Krog
Du er virkelig ogsaa paafaldende alvorlig....

Erlandson
(hjælper Holst med at faa ham til Sæde i Stolen.)

Krog
(er aldeles kraftesløs)
Ah.... af Kræfter er der ikke flere.

Holst
Nej, Holger, men der har en Gang været.

Krog
Ja, kan du huske, hvor du ærgrede dig over, at du ikke kunde springe saa højt som jeg?

Holst

Ja .... Og du ikke svømme saa langt som jeg..... Sidder du nu godt?

Krog

Tak, udmærket.... Naa, men kom saa frem med det alvorlige.

Holst

Jeg maa først have sendt vor unge Ven paa Porten.... (Han vender sig mod Erlandson og siger) Gaa De Dem en Tur i Haven, og skulde De træffe Aage dér, saa tag ham med herop om en halv Times Tid.

Krog

Ja, det er sandt han har ikke været herinde i Dag.... Jeg tænkte paa det før, men kom fra det igen.

Holst

(gør afvisende Tegn til ham om at tie)

Han er vist bleven forelsket, tror jeg, saa er man jo tilbøjelig til at glemme.... Men, Erlandson, se De at finde ham.

Erlandson

(gaar mod Døren, har bemærket Holst's Tegn til Krog, siger hen for sig)

Aage forelsket .... Har ikke været hos sin Onkel i Dag. (Han siger derefter højt) Han var heller ikke paa sit Værelse i Morges, da jeg vilde se ind til ham..... og hans Seng stod urørt.

Holst

Jeg ved det, min Ven.

Erlandson

Hr. Doctor, De skjuler noget... noget, der ogsaa vedrører mig....

Holst

(følger ham til Døren)

Han maa være i Haven, dér har en af Pigerne set ham.

Erlandson

(urolig og modvillig)

Holst

Gør De nu, som jeg vil. (Lukker Døren efter ham og siger saa henvendt til Krog) Den unge Mand er i Besiddelse af en fysisk, stærk Natur, der endnu har Magten over hans Følelse.

TREDIE SCENE.

Krog

(urolig)

Hvad skal alt det betyde?.... Du gør mig helt urolig.

Holst

(sætter sig hos ham)

Gamle Ven, det er en meget alvorlig Historie, jeg maa betro dig. Mit Hensyn til dig som din Læge, byder mig næsten

at fortie den. Men da jeg kender din Karakter og høje intelligente Livssyn saa godt, at jeg føler, jeg vilde tilføje dig og vort gamle Venskab en dyb Krænkelse, hvis jeg skjulte det for dig — saa skal det Hensyn ikke kunne holde mig tilbage.

Krog

Jeg véd det, du.... Og Tak for din Oprigtighed, den har altid været mig det kæreste i vort Venskab. Fortæl du mig blot alt?

Holst

Det er sikkert en dygtig og brav Mand, ham denne unge Nordmand. — Saa jeg forstaar godt din Glæde, hvis det blev Sonja og ham. Men det bliver der nu sandsynligvis ikke noget af.

Krog

Naa?...

Holst

Erlandson friede til hende i Gaar og fik Afslag.

Krog

Hvor véd du det fra?

Holst

Jeg kom tilfældig til at høre det... og for Resten har han selv fortalt mig det.

Krog

Jeg synes nok, han var saa bleg og paafaldende tavs, da han kom herned. — Men Sonja..... det kan jeg ikke forstaa, jeg som troede, hun selv delte mine Forhaabninger. Men har hun givet ham et Afslag, saa har hun givet ham det. Hun har jo sin frie Vilje, men har hun gjort det, maa hun ogsaa have haft Aarsag dertil.

Holst

Ja, netop.... Det har hun ogsaa.

Krog

Kender du den?

Holst

Ja....

Krog

Saa fortæl den dog. — Det er da frygteligt, hvor du bliver højtidelig.

Holst

Jeg er ikke rigtig sikker paa dine Nerver.

Krog

Har hun valgt sig en anden? ....

Holst

Hvis hun havde det, var der jo ikke noget galt paa Færde.

Krog

Hvad er det da?

Holst

Det er Aage!

Krog

Aage! . . . . Hvad mener du?

Holst

Det er Aage, som har bemægtiget sig hende!

Krog

Hvorledes? . . . .

Holst

Ja, hvor utroligt det lyder. . . . . Aage er forelsket i hende!

Krog

(gentager forbavset)

Forelsket! . . . . En Broder forelsket i sin Søster. Det er umuligt . . . . eller i alt Fald er det sygt. —

Holst

Men den Dreng er netop ogsaa syg, abnorm. Han har altid været af en lysræd, tungsindig Natur, der aldrig har kunnet meddele sig til andre. Og altid har han levet i sin egen formørkede Verden, sammen med sine epileptiske Anfald og oversanselige Tegninger. . . . . Hvem Satan kan være klar over et saadant Menneske?

Krog

Og du er sikker paa, at du ikke tager fejl?

Holst

Jeg har i over otte Dage iagttaget dem!

Krog

Og du mener, at det er Aarsagen til, at hun har afvist Erlandson?

Holst

Ja, baade til det, og til den paafaldende Ophidselse, som har behersket hende i den sidste Tid.

Krog

(spørger lidt ængstelig)

Hun véd altsaa, at Aage er forelsket i hende?

Holst

Ja.... De har holdt Stævnemøder med hinanden hver eneste Nat i den sidste Uge!

Krog

Har Sonja! .....

Holst

Ja, min Sandten har hun saa!

Krog

(mister et Øjeblik sin overlegne Ro)

Hvad er dog det, du fortæller?....

Holst

Og da er det endnu ikke alt!

Krog

Sonja gengælder ham maaske hans Vanvid?

Holst

Nej langtfra.... Jeg tror tværtimod, hun elsker Erlandson!

Krog

Stakkels Børn.... Hvad er det dog, som er foregaaet her, medens min Sygdom har hindret mig i at følge jer og beskytte jer mod en saadan Elendighed..... Hvad mere er der sket, saa sig det?

Holst

Du maa være rolig, Holger!

Krog

Ja!.... Ja!.....

Holst

(siger dæmpet)

Aage har øvet Vold mod hende!

Krog

(udbryder forfærdet)

Men..... menneskelige Elendighed. Hvad er det dog, du siger?

Holst

Ja, i Nat skete det. Jeg var som sædvanlig gaaet ned for at aflure dem..... De gik ned i Haven, og kort Tid efter skete det!.....

Krog

Rædselsfuldt. . . . . Aah Børn!

Holst

Men Sonjas Skrig tilkaldte mig, og hans skændige Forbrydelse mislykkedes!

FJERDE SCENE.

Sonja

(viser sig i Døren til venstre, bleg og ophidset)

Krog

Og han? . . . .

Holst

Han flygtede! . . . .

Sonja

(er under de to sidste Replikker traadt helt frem — og gaar nu hastig hen mod dem)

Onkel, døm ham ikke for haardt!

Krog

Du her . . . . Stakkels Barn!

Holst

Jeg har bedt hende komme!

Sonja

Han har sikkert lidt mere end nogen menneskelig Straf kan bringe.

Krog

Stakkels, fortvivlede Barn, hvad er dog overgaaet dig?

Sonja

(lægger sig paa Knæ med Hovedet i hans Skød)

Onkel, det var hans ulykkelige Forladthed, der tog Magt over hans Forstand.... og jeg selv har ogsaa min Skyld deri. (hulker)

Krog

Gode Barn.... fat blot Mod. Holst og jeg skal nok redde jer begge to ud af det!

Sonja

Nej!... Erfarer Aage, at I véd det, gør han en Ulykke paa sig selv.

Holst

Man maa vide alt for at kunne hjælpe!

Krog

Ja, Sonja, fortæl os det altsammen; hvorledes han lod dig forstaa, at han elskede dig, og hvad der har drevet dig saa langt, som du har vovet dig.

Sonja

Jeg forstaar det næsten ikke selv. Men jeg saa, han led.... led til Fortvivlelse, — og naar jeg følte hans smertefulde Blik hvile paa mig, var det mig, som jeg selv havde Del i hans Lidelse. Derfor søgte jeg at være endnu kærligere imod ham.... men al min Ømhed blev kun Forøgelse af hans Lidelse.... Og da forstod jeg, at jeg

selv var Aarsag dertil. Forfærdelsen lammede mig. . . . . Mine egne Følelser blegnede i Rædsel, blev en Lidelse for mig selv, i hvilken en knugende Angst greb mig, for at jeg ved at følge min egen Trang skulde trykke min Broder til Jorden.
(Hun brister atter i Graad.)

Krog

Stakkels gode Barn!

Sonja

Og skylder en Søster ikke sin Broder mere end nogen anden?

Holst

Alle skylder sig selv mest!

Sonja

Da var det, at jeg lod ham forstaa, at jeg delte hans Smerte, og at jeg vilde og maatte lindre den, hvis ikke han skulde gaa til Grunde i al hans Lidelse for min Skyld. . . . . Jeg haabede, ved selv at give Afkald paa alt, at kunne bøde paa hans Savn. Men nu er det altsammen spildt. . . . Det var ham ikke nok.

Krog

Sonja, din Opofrelse tilgiver dig alt. Hvad du har gjort, er mere end Menneskekærlighed kunde gøre!

Sonja
(spørger hulkende)
Hvor er han henne? . . . . .

Holst
Nu kommer han!

FEMTE SCENE.

Aage og Erlandson træder ind ad Døren i Baggrunden

Sonja
(rejser sig angst og viger tilbage)
Aage! . . . . .

Aage
(gaar bleg og foroverbøjet frem)
Onkel, du vil tale med mig?

Holst
(har stillet sig i Baggrunden).
Nej, det er din Søster, der vil se dig.

Aage
(forvirret, undflyende).
Hvorledes . . . . Sonja . . . . .

Sonja
(siger forfærdet)
Nej . . . . Nej . . . . Ti . . . .

Krog
Aage, hvad har du gjort? . . . . Vi ved alt.

Aage:
(Forfærdes, vakler, skjuler sit Hoved i sine Hænder — og kaster sig derefter hulkende paa Knæ for Sonja).
Tilgiv mig . . . . . Tilgiv. . . . . .

Erlandson

Hvad er det . . . Er han Forbryderen? . . .

(Han styrter ophidset frem mod Aage med opløftet Arm).

Holst

(træder afværgende frem).

Stans . . . .

Sonja

(kaster sig beskyttende mellem Aage og Erlandson).

Erlandson, rør ham ikke! . . . .

Erlandson

(stanser forfærdet).

Er det sandt? . . . . Er det ham, der har gjort det?

Aage

(rejser sig vaklende og sønderknust).

Tilgiv mig (Han trækker sig tilbage mod Døren, stanser da og siger med en pludselig voksende Heftighed) Nej, I kan ikke tilgive mig . . . . eders Tilgivelse kan ikke hjælpe, den fjærner ikke Kløften, der er gravet mellem jer og mig . . . . Den kan dog ikke forandre en Tøddel i, hvad jeg har gjort, eller lindre det ringeste af hvad jeg lider. Den kan ikke forvandle den Kvinde, som jeg elsker, fra at være min Søster — til at blive en Kvinde, som eders Samfundslove tillader mig at elske . . . Ingen Tilgivelse kan hjælpe, ingen menneskelig Kærlighed kan bøde paa mit Savn . . . uden den ene, og hun hører alle andre til, blot ikke sin egen Broder . . . . Fordømt er jeg, ikke blot af jer og af de

Love, som er repræsenterede i jer, men ogsaa af mig selv, fordi der ogsaa i mig er noget af eders .... Men befriet skal I blive, forlade jer skal jeg .... om ikke I ønsker, eders Fængsler skal tage mig i Forvaring.

Krog

Ulykkelige Barn ....

Aage

(gaar hastigt ud).

SJETTE SCENE.

Sonja

Aah nej! .... lad ham ikke gaa ene.

Holst

(henvendt til Erlandson)

Følg De efter ham ....

Sonja

(stivnet i rædselsfuld Spænding)

Skynd Dem! ....

(Før Erlandson faar Døren aabnet, lyder et Skud. — Holst og han iler forfærdet derud. Sonja udstøder et Skrig og styrter rædselslagen ned hos sin Onkel. Paa Gulvet udenfor Døren ses Aage liggende henstrakt med Ansigtet mod Jorden).

Krog

(siger midt under det foregaaende rolig)

Nu fuldbyrdes det .... Det syge dræber sig selv!

SYVENDE SCENE.

Holst og Erlandson bærer Aage, der endnu holder Revolveren krampagtig i sin Haand, ind og lægger ham paa Sengen, hvorefter Holst straks begynder at undersøge ham. Paa Scenen er aandeløs Stilhed, kun en Dødsrallen høres fra Aage — og han er død.

Holst
(gaar da hen til Krog)
Han er død, Holger. . . . .

Krog
(falder et Øjeblik magtesløs tilbage i Stolen, men kommer straks efter igen til Kræfter)
Døden tilgiver alt.

Sonja
(farer fortvivlet op)
Død . . . er han død? . . . Det var det rædselsfulde. (Hun kaster sig hulkende ned over hans Lig.)

Erlandson
(bøjer sig bevæget ned over hende)
Tilgiv mig Sonja.

Krog
Hvad bøder bedre paa Menneskenes Elendighed end Døden?

Holst
(gaar hen til Sonja)
Dette skete sikkert baade til din og hans egen Befrielse.

Krog
Ja, du har Ret. . . . .

Sonja

Han var saa god, trods alle sine Lidelser. .... Jeg havde forlængst tilgivet dig, Aage.

Erlandson

Og jeg ogsaa.....

Holst

(rejser Sonja op og leder hende hen til Krog)

Kom til din Onkel, han lever endnu.

Krog

Ja, mit Barn, men med paaskrevet Dødsmærke, men hvad gør det, det er jo heller ikke med mig, du skal dele Livet. (Drager hende ind til sig.) Der ser du... hvor let det er at dø, men lige saa let er det for jer unge, der bærer Livets sunde og fornyende Kræfter i jer, at leve.

Erlandson

Ja, Sonja.... Aage, som ligger der henne ... hans Ulykke... det, der fraranede ham Livets Glæde... det var netop det, at han manglede Livets sunde og fornyende Kræfter.

Krog

Rigtigt, min Søn.

Holst

Hvad du har mistet, Sonja, staar hundredfold stærkere her hos dig. (Han tager Erlandson i Armen og fører ham frem til Sonja.)

Erlandson

Sonja, kan det endnu aldrig ske?

Sonja

Erlandson, naar jeg saa Dem ved Siden af min Broder, hvor syg og lidende han saa ud, da tvang Tanken om Deres sunde, stærke Mandskraft mine Følelser i Medlidenhed mod ham . . . Det var, som troede jeg, med forøget Ømhed at kunne formindske hans fortvivlede Kval.

Erlandson

(tager hendes Haand)

Men De tog fejl. (De gaar begge hen og bøjer sig ned over Liget).

Holst

(gaar hen til Krog, lægger Haanden paa hans Skulder)

Nu kommer Gengældelsen, gamle Ven . . . . saa meget skulde der dertil!

Krog

Ja, til Befrielsen for det sunde og stærke! . . . .

(Tæppet.)

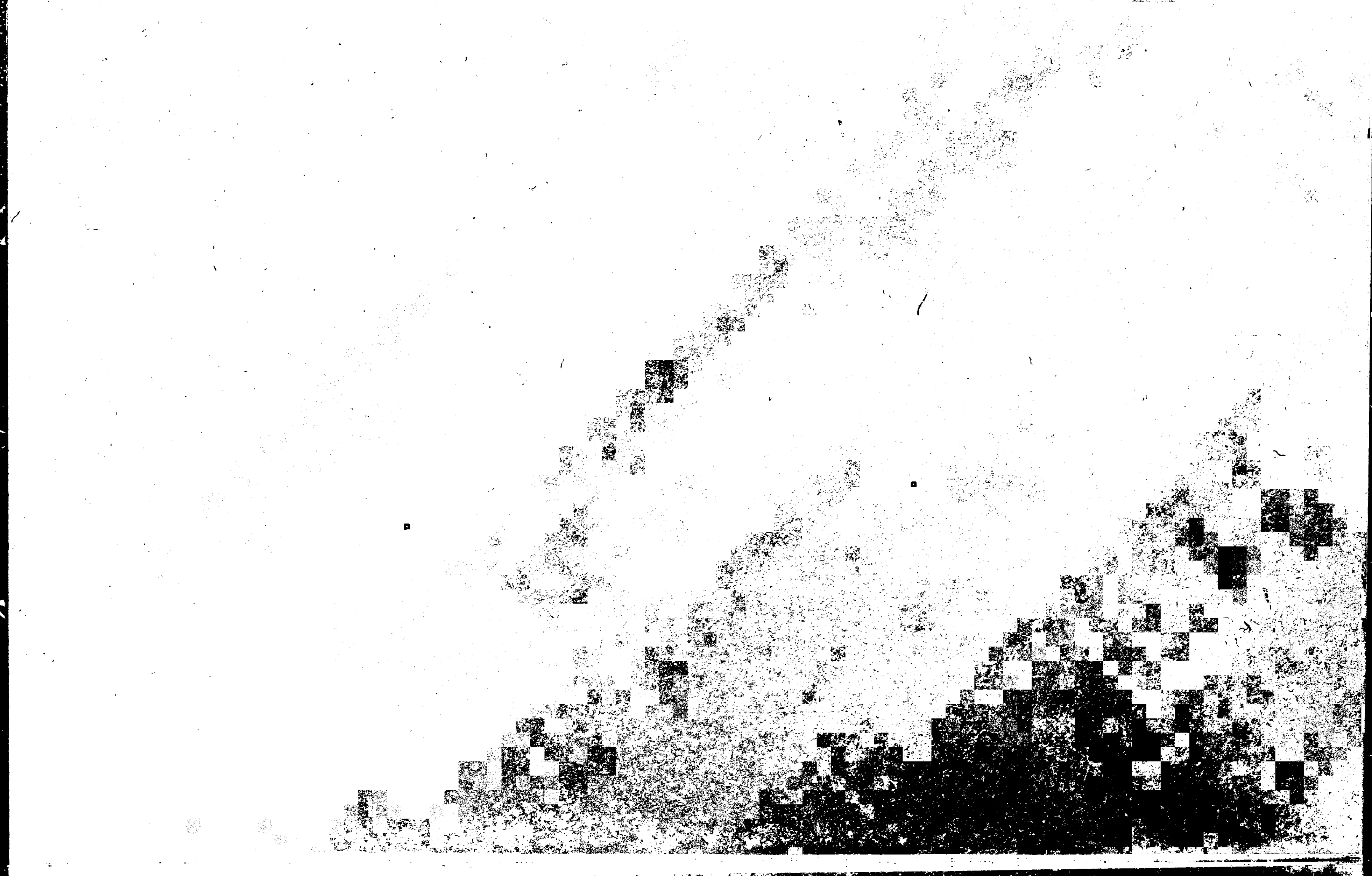

HOFFMANNS BOGTRYKKERI VED E. LANGE, KØBENHAVN

J.V. RODES EFTFLG.
J. SKRÆM
BRØLÆGGERSTRÆDE 3